

KAS UUS LOOMAKAITSESEADUS PARANDAB LOOMADE HEAOLU?

Aedikute miinimummõõt peab olema
40 m²

Loomakaitseorganisatsioonid

1 Mitte kehtestada tegevusloa kohustust hoiukodude võrgustikuna siseriiklikult tegutsevatele ühingutele.

- Kui regulatsioon siiski tuleb, siis luua hoiukodudele eraldi registreerimis- või teavitamismudel, mis arvestab nende tegelikku töökorraldust.
- Asendada keskse “varjupaiga veterinaararsti” nõue realistlikuma süsteemiga, kus vastutus käib konkreetse looma ravi ja dokumentatsiooni järgi.
- Hinnata tegevusloa kohustust proportsionaalsuse põhimõtte järgi: kas see on üldse sobiv, vajalik ja mõistlik meede.
- Analüüsida enne rangete piirangute kehtestamist vähem koormavaid alternatiive.
- Hinnata hoiukodudel põhinevate ühingute tegelikku panust loomade päästmisesse, ravisse ja uutesse kodudesse vahendamisse.
- Koguda lõpuks päris statistika loomade heaolu mõju kohta.
- Täpsustada hoiukodude andmete kogumise vajadust, ulatust ja privaatsuskaitset, sest tegemist on inimeste kodudega.

* Vireeni andmed:

- 2022 põletati üle 15 000 kg loomseid jäätmeid
- 2023 üle 16 500 kg
- 2024 esimese 7 kuuga juba 7 450 kg

Need numbrid näitavad, et suurvarjupaikade süsteem on juba praegu suure surve all.
Kui hoiukodud lõpetavad tegevuse, võib suurenedagi nii loomade hukkamine kui ka abita jäävate loomade arv.

Mida eelnõu muudab?

Hoiukodude võrgustik vs rajatistega varjupaik

Hoiukodude võrgustik

Hajus mudel

- Loomad paiknevad eri hoiukodudes
- Puudub üks keskne rajatis
- Võimekus sõltub vabatahtlikest ja hoiukohtadest
- Veterinaarabi ostetakse erinevatelt kliinikutelt üle Eesti
- Sobib eelkõige siseriiklikuks päästmiseks ja kodude leidmiseks
- Kulud ja korraldus on paindlikud

Põhierinevus

Üks mudel on hajus ja võrgustikupõhine, teine rajatisepõhine ja tsentraliseeritud.

Rajatistega varjupaik

Keskne rajatis

- Loomad paiknevad ühes kindlas asukohas
- On olemas ruumid ja ehitised loomade pidamiseks
- Karantiini- ja tuvastamisruumid on kindla aadressiga
- Lihtsam korraldada kohapealset töökorraldust
- Sobib statsionaarseks varjupaigateenuseks
- Kulud on suuresti rajatisepõhised

Eelnõuga kavandatav muudatus

Kehtiv olukord

Hoiukodude võrgustikud täidavad üldjuhul teatamiskohustust; rajatisepõhine tegevusloarežiim on seotud peamiselt varjupaikadega ja piiriülese tegevusega.

Eelnõu laiendab nõudeid

Kavandatav olukord

Tegevusloa nõue laieneb ka hoiukodude võrgustikule ning koos sellega lisanduvad rajatisepõhised ja isikulised nõuded.

Mis lisandub hoiukodude võrgustikule?

tegevusloa nõue

andmed karantiini- ja tuvastamisruumi kohta

määratud veterinaararsti nõue

bioturvalisuse kava

ulatuslikum kontrolliiese

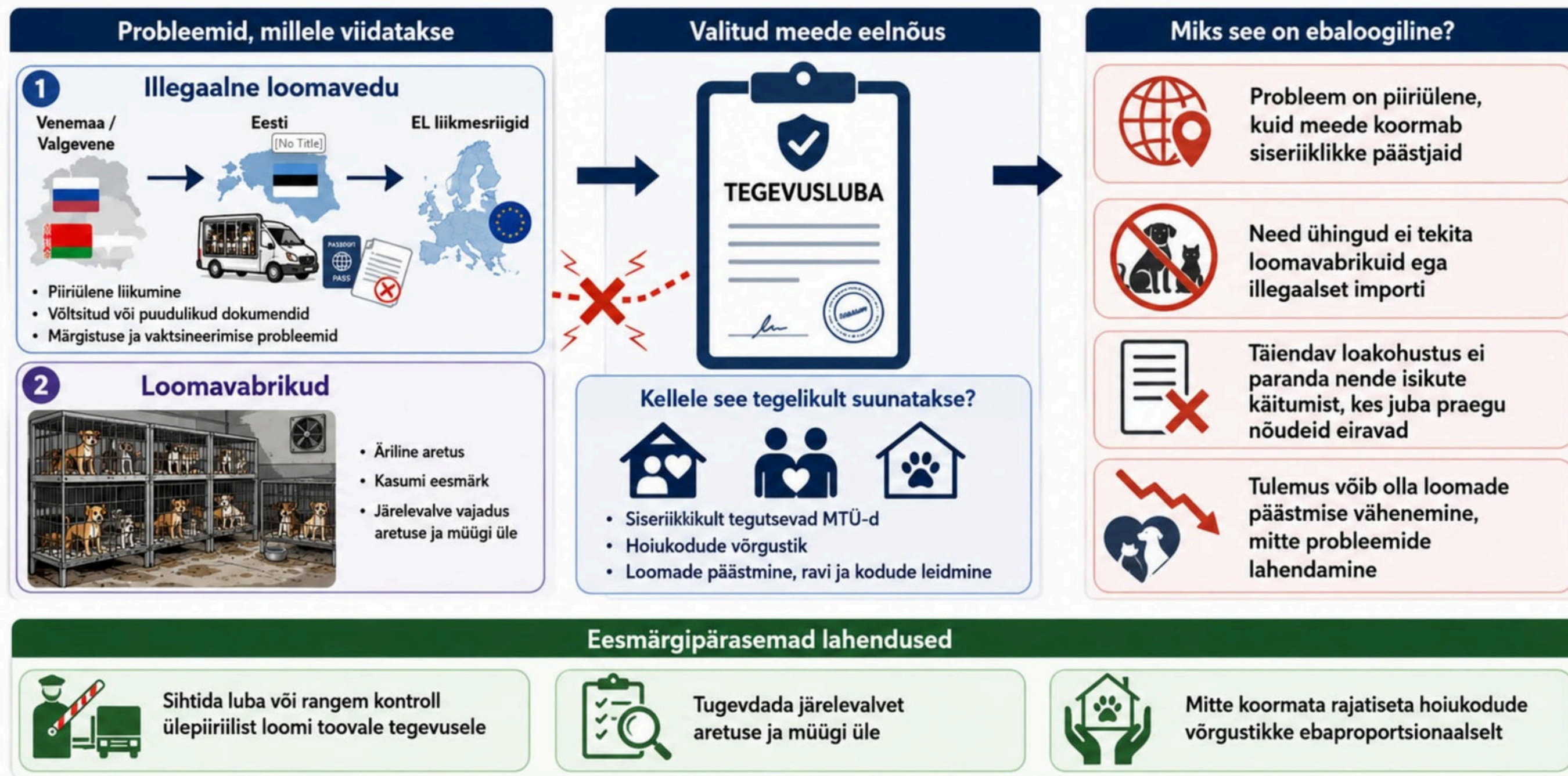

Põhiküsimus

Kas hajusale hoiukodude võrgustikule saab põhjendatult kohaldada samu rajatisepõhiseid nõudeid nagu statsionaarsele varjupaigale?

Probleem ja meede ei kattu

Illegaalset loomavedu ja loomavabrikuid ei lahenda siseriiklike hoiukodude võrgustike tegevusloa nõue

Teatamiskohustuse rikkumist ei lahenda uus loakohustus

Kui osa tegutsejaid ei täida olemasolevat kohustust, ei muuda uus ja raskem kohustus neid automaatselt seaduskuulekaks.

Tegelik probleem

Osa tegutsejaid ei täida juba kehtivat teatamiskohustust.

See on juba iseenesest rikkumine, millele saab reageerida järelvalvega.

Valitud meede

Uus tegevusloa nõue kõigile, sh seaduskuulekatele hoiukoduvõrgustikele.

Sihitud lahendus

- ✓ kontrollida olemasoleva teatamiskohustuse täitmist
- ✓ teha ettekirjutus
- ✓ rakendada sunniraha või muid meetmeid
- ✓ teha riskipõhist järelvalvet

Miks see ei tööta?

1

Ei taba rikkumise põhjust:
kui keegi ei täida teavitust, ei pruugi ta täita ka luba.

2

Koormab valesid isikuid:
suurem halduskoormus langeb seaduskuulekatele ühingutele.

3

Lahendus on olemas:
olemasolevat kohustust tuleb jõustada järelvalve ja sunnimeetmetega.

Järeldus

Teatamiskohustuse täitmata jätmist tuleb lahendada olemasoleva kohustuse kontrolli ja järelvalvega, mitte uue üldise loakohustusega.

Isikuline veterinaararsti nõue: mida see tegelikult tähendab?

Mida nõue kaasa toob

- veterinaararsti andmed seotakse tegevusloaga;
- tegemist on isikulise majandustegevuse nõudega;
- veterinaararsti andmed kantakse tegevusloa kontrolliesemesse / tegevusloale kõrvaltingimusena;
- selle isiku kaudu hinnatakse, kas nõue on täidetud.

Tegevusluba

Nõue
läheb loale

Milline vastutus sellega kaasneb?

- ülevaade loomade tervisestaatusest;
- otsused haiguste ennetamise kohta;
- sisend pidamistingimuste ja bioturvalisuse kohta;
- nõude mittetäitmisel võib tekkida probleem loa saamisel või loa kehtivusel.

Miks hoiukodude võrgustikul seda praktiliselt täita ei saa?

- loomad asuvad eri hoiukodudes üle Eesti;
- loomad viiakse eri kliinikutesse vastavalt asukohale ja vajadusele;
- puudub üks keskne rajatis;
- üks veterinaararst ei saa reaalselt omada pidevat sisulist ülevaadet kõigi loomade ravi üle.

Üks isikuline nõue ei kirjelda tegelikku toimimist.

 ära nõua ühte isikulist veterinaararsti;

 nõua iga looma raviinfo ja dokumentatsiooni olemasolu;

 nõua veterinaararsti ülevaadust kindla tähtaja jooksul;

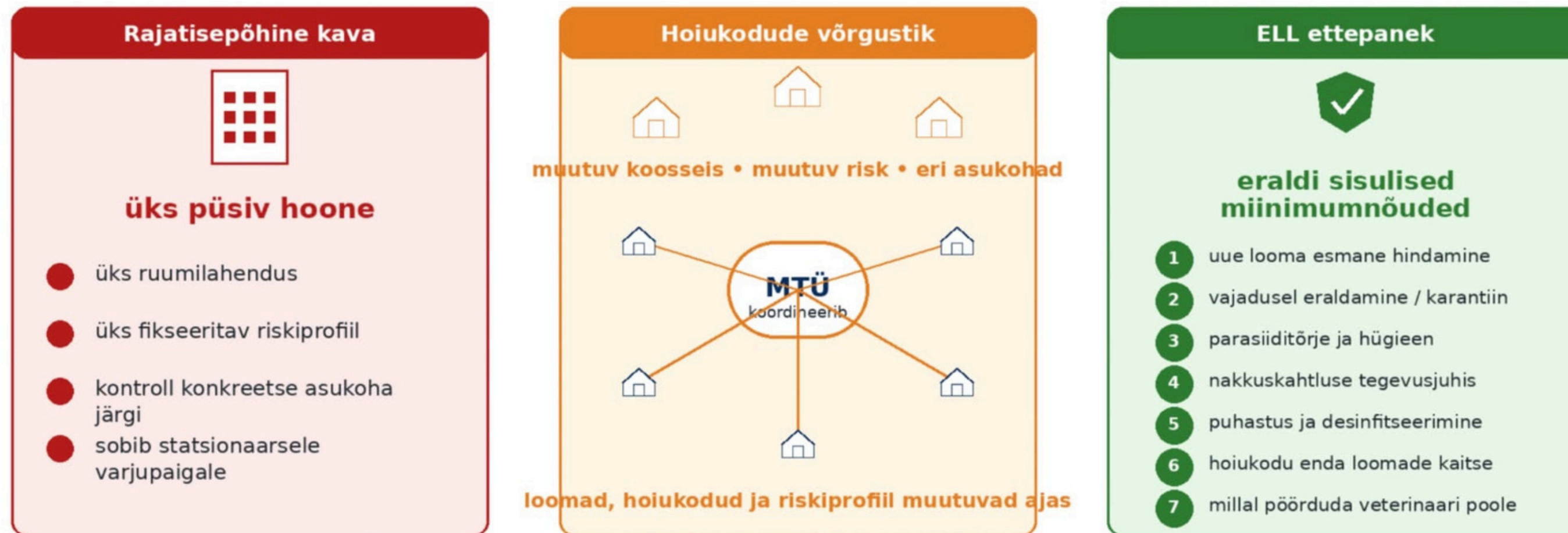
 järelevalve keskendugu looma tegelikule ravile, mitte ühe isiku formaalsele nimetamisele.

Looma heaolu saab tagada sisuliste ravinõuete, mitte formaalse isikulise loatingimusega.

Bioturvalisuse nõue tuleb hoiukodude puhul ümber kujundada

ELL ei vaidle vastu bioturvalisusele — probleem on rajatisepõhise kava ülekandmine hajusale võrgustikule.

Paindlik ja sisuline nõue kaitseb loomi paremini kui formaalne rajatisepõhine dokument.

Hoiukodude võrgustikule ei saa automaatselt üle kanda püsiva varjupaiga bioturvalisuse kava loogikat.

Fookus: tegelikud bioturvameetmed hoiukodudes, mitte rajatisepõhise varjupaiga kava kopeerimine.

Kasside pidamise nõuded varjupaigas

- Muuta kasside rühmas pidamise ja liivakastide nõuded paindlikumaks ning loomade tegelikku heaolu arvestavaks..
- Jätta välja jäik kuue kassi ülempiir seni, kuni selle mõju hoiukodudele ja varjupaikadele on sisuliselt hinnatud.
- Tagada, et loomad saaksid vajalikku ravi ka omaniku otsimise 14-päevase perioodi jooksul.

KASSIDE GRUPIS PIDAMISE UUE NÕUDE PROBLEEM

6 kassi ja 1 liivakast igale ühele – heaolu kahjustav ja ebapraktiline

1. ENNE KEHTIS HEAOLU PÕHINE LÄHENEMINE

Puhtad ja piisav arv liivakaste vastavalt kasside arvule, ruumile ja vajadusele. Arvestati koosluse dünaamikat ja ruumi funktsionaalsust.

✓ Toimivad kooslused, parem heaolu, piisav liikumisala.

2. MUUTUSEGA KEHTESTATAKSE NÕUE

Iga kassi kohta 1 liivakast – sõltumata ruumi suurusest, koosluse toimivusest või vajadusest. Näide: 6 kassi = 6 liivakasti (pluss varu).

✗ Liivakastide meeletu hulk võtab ruumi – liikumisala väheneb.

3. TULEMUS: LIHTSAM ERALDADA PUURI

Kui nõudeid on võimatu täita koosluses ruumipuuduse tõttu, on "lihtsam" eraldada kassid puuridesse.

✗ Puur + kast ei ole looma heaolu huvides. Vastupidi.

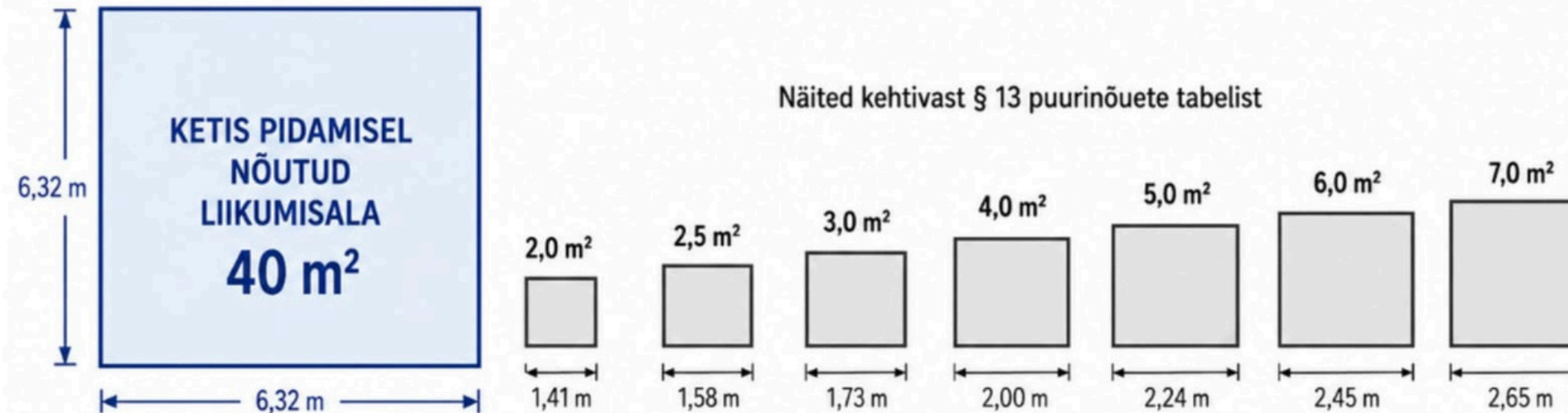
ÜLEMÄÄRANE LIIVAKASTIDE NÕUE EI PARANDA HEAOLU – SEE LÕHUB TOIMIVAD KOOSLUSI JA SOODUSTAB PUURIDES PIDAMIST.

Ketis pidamise keelamine

40 m² liikumisala vs kehtivad puurinõuded

Eelnõu keelab ketis pidamise, kuid ei piira samal ajal piisavalt koera pidamist puuris või muus selletaolises ruumis.

Ühe koera puhul lubab § 13 miinimumpinnana:

- kuni 5 kg – 2,0 m²
- kuni 10 kg – 2,0 m²
- kuni 20 kg – 2,5 m²
- kuni 30 kg – 3,0 m²
- kuni 40 kg – 3,0 m²
- kuni 50 kg ja rohkem – 4,0 m²

Ka mitme koera puhul võimaldab § 13 väga väikseid pindu:

- 2 koera – 2,0 kuni 6,0 m²
- 3 koera – 2,0 kuni 7,0 m²
- 4 koera – 2,5 kuni 5,5 m²
- 5 koera – 3,0 kuni 6,5 m²
- 6 koera – 4,0 kuni 5,5 m²
- 7 koera – 4,5 kuni 6,0 m²

Järeldus: kui ketis pidamise asemel suunatakse koer 40 m² liikumisalalt 2–7 m² puuri, ei parane looma heaolu – see võib sisuliselt halveneda. Sellist pidamisviisi eelnõu piisavalt ei piira.

Ketilt puuri? See ei lahenda probleemi

Väikesed puurinõuded ei paranda koera heaolu ja võimaldavad olemasoleval probleemil jätkuda.

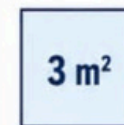
LIIGUMISALA VÕRDLOS (PÕHIPIND m²)

ketis pidamisel
nõutud liikumisala

1 koer,
kuni 50 kg
ja rohkem

1 koer,
kuni 30–40 kg

1 koer,
kuni 20 kg

1 koer,
kuni 5–10 kg

10× 4 m² on 10 korda väiksem kui 40 m²

20× 2 m² on 20 korda väiksem kui 40 m²

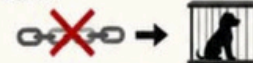
1 Probleem on juba olemas

Loomavabrikute üldine probleem on, et koeri peetakse juba praegu väikestes puurides. See ei ole hüpoteetiline risk.

2 Eelnõu jätab odava väljapääsu alles

Kui ketis pidamine keelatakse, kuid väga väikesed puurid jäävad lubatuks, on odavam panna koer puuri kui rajada piisava suurusega aedik.

PUUR = ODAV
INVESTEERING

PIISAVA SUURUSEGA AEDIK =
KALLIM INVESTEERING

3 See võimaldab probleemil jätkuda

Väike puur ei kõrvalda loomavabrikute probleemi, vaid võimaldab sellel jätkuda ka pärast ketis pidamise keelu jõustumist.

Ketis pidamine
keelatakse

Väga väikesed
puurid jäävad
lubatuks

Loomavabrikute
probleem
jätkub

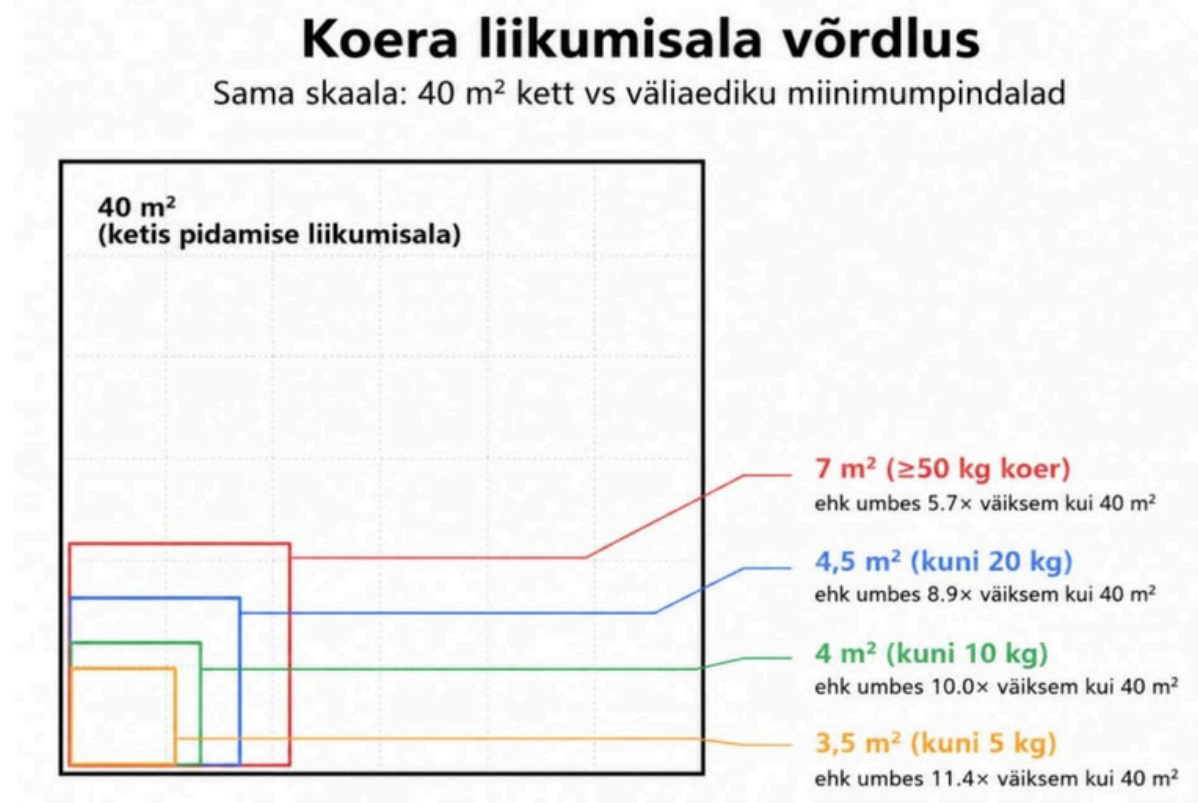
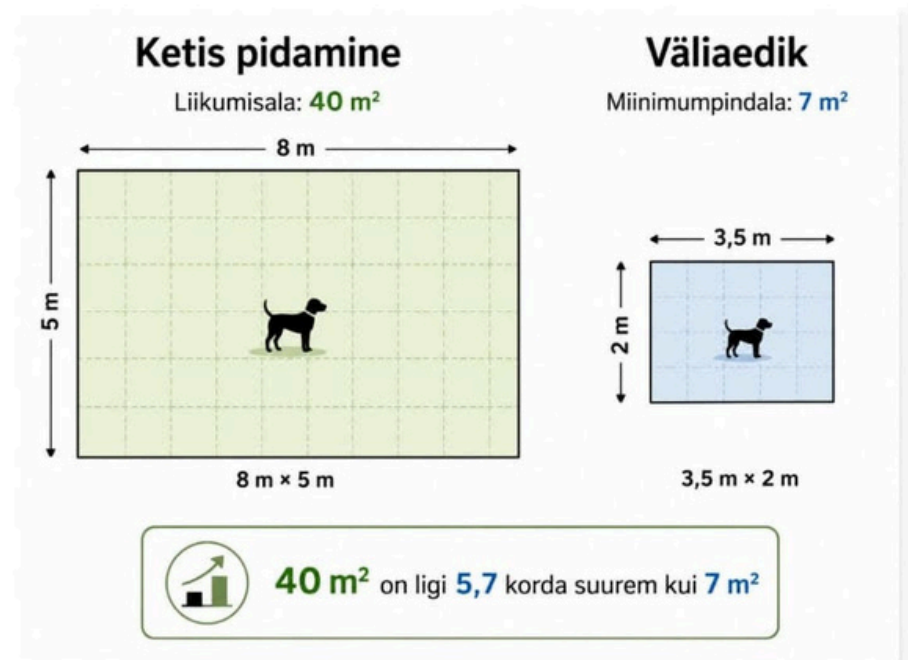

Järeldus

Ketis pidamise keeld peab käima koos rangemate puurinõuete ja piisava liikumisalaga.

Vastasel juhul ei parane koera heaolu sisuliselt.

40 m² liikumisala vs kehtivad väliaediku nõuded

JÄRELDUS: KETIS PIDAMISE KEELD JA VÄLIAEDIKUTE MIINIMUMNÕUDED TULEB LAHENDADA KOOS

ETTEPANEK: SEADA MINIMAALSEKS VÄLIAEDIKU PINDALAKS 40 M² OLENEMATA KOERA SUURUSEST

KETIS PIDAMISE ERAND EI TOHI MUUTUDA REEGLIKS

Ka ohtlik koer peab saama olla nõuetekohases aedikus – see on turvalisem ja tagab parema heaolu kui kett.

Miks püsiv ketis pidamine ei ole lahendus?

1. Erandit on lihtne kuritarvitada – peaaegu iga koera saab kirjeldada potentsiaalselt ohtlikuna.

2. Kett ei vähenda riski – see võib hoopis suurendada stressi ja agressiooni.

3. Püsiv ketis pidamine ei ole nõuetekohane pidamisviis.

4. Erand võib muutuda sisuliselt üldreeglis.

Küsimus: kuidas on kett turvalisem kui korralik aedik?

Miks nõuetekohane aedik on parem?

1. Takistab põgenemist ja kokkupuudet kõrvaliste isikutega.

2. Võimaldab turvalist järelvalvet ja kontrolli.

3. Tagab rohkem liikumisruumi ja parema heaolu.

4. Vähendab stressi ning aitab ennetada probleemkäitumist.

5. On turvalisem nii koerale kui ka inimestele.

Ohtlik koer ei pea jääma ketti – ta peab saama olla turvaliselt aedikus või siseruumis.

Ajutine ketis hoidmine on lubatud üksnes:

- meditsiinilisel näidustusel;
- või vältimatu ohu ärahoidmiseks.

ELL ettepanek

Ainult juhul, kui:

- koera paigutamine aedikusse, siseruumi või muusse sobivasse kohta ei ole objektiivsel põhjusel ajutiselt võimalik;
- ketis hoidmine kestab võimalikult lühikest aega;
- koerale on tagatud varjumisvõimalus ebasoodsate ilmastikutingimuste eest;
- ajutine ketis hoidmine ei asenda nõuetekohast pidamisviisi.

Järeldus: agressiivsuse või ohtlikkuse viide ei tohi olla alus koera jätkuvaks ketis pidamiseks. Üldreegel peab olema turvaline aedik või muu nõuetekohane pidamisviis.

KOKKUVÕTE JA ETTEPANEKUD RIIGIKOGU MENETLUSEKS

ELL PALUB RIIKDOGUL EELNÕU 899 SE MENETLUSES TEHA
VÄHEMALT JÄRGMISED MUUDATUSED:

1 Jätta tegevusloa kohustus kehtestamata hoiukodude võrgustikuna siseriiklikult tegutsevatele ühingutele.

2 Alternatiivselt kehtestada neile eraldi, rajatisepõhisest varjupaigast eristuv registreerimis- või teavitamismudel.

3 Muuta määrust nr 76 terviklikult samas paketis, sealhulgas koerte väliaedikute pindalanõuded ning puuris pidamise piirangud.

4 Välistada olukord, kus ketis pidamise keeld halvendab koera pidamistingimusi, suunates koera 40 m² liikumisalalt 3,5–7 m² suurusesse aedikusse.

5 Sätestada koera väliaediku minimaalseks pindalaks vähemalt 40 m² ühe koera kohta sõltumata koera kaalust, et ketis pidamise keelu rakendamine ei halvendaks koera senist liikumisvõimalust.

6 Täpsustada ajutise ketis hoidmise ja üleminekuperioodi regulatsiooni nii, et erand ei muutuks üldreeglikuks.

7 Sätestada koera püsiva järelevalve nõue üldise koera pidamise nõudena, mis kohaldub kõikidele pidamisviisidele, mitte üksnes ketis pidamisele või ajutisele ketis hoidmisele.

8 Kui seadusandja peab vajalikuks täiendavat loakohustust illegaalse loomaveo tõkestamiseks, kehtestada see sihitult neile isikutele ja organisatsioonidele, kes toovad loomi Eestisse kolmandatest riikidest või viivad loomi Eestist teistesse Euroopa Liidu liikmesriikidesse – vajadusel eraldi eelnõu raames.

9 Kui seadusandja peab vajalikuks lahendada nn „loomavabrikute“ probleemi, siis kehtestada vajalik loakohustus aretustegevusele ja ärilisel eesmärgil loomadega kauplemisega tegelevatele isikutele – vajadusel eraldi eelnõu raames.

10 Muuta kasside rühmas pidamise ja liivakastide regulatsioon paindlikumaks ning loomade tegelikku heaolu arvestavaks.

11 Jätta eelnõust või rakendusaktide paketi välja kasside rühmas pidamise jäik kuue kassi ülempiir, kuni selle mõju kassitubadele, hoiukodudele ja varjupaikadele on sisuliselt hinnatud.

12 Täpsustada varjupaigas ja hoiukodus peetava looma ravi regulatsiooni nii, et see ei piiraks vajalikku ravi 14-päevase omaniku otsimise perioodi jooksul.

13 Tagada, et vaidlusalused ja põhjalikku mõjuanalüüsi vajavad sätted ei takistaks loomade heaolu seisukohalt vajalikke ja laiemalt toetatud muudatuste jõustumist.

EELNÕU EESMÄRK ON ÕIGE:

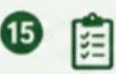
loomade heaolu parandamine.
Valitud meetmed peavad olema õigusselged, praktiliselt rakendatavad ja proportsionaalsed.

JUHUL, KUI SEADUSANDJA PEAB TEGEVUSLUBA
SELLISE ULATUSEGA VAJALIKUKS JA JÕUSTATAVAKS:

14 Asendada keskse “varjupaiga veterinaararsti” nõue hoiukodude võrgustike puhul konkreetse looma raviarsti dokumentatsiooni ja bioturvalisuse juhistega nõudega.

15 Kujundada bioturvalisuse kava nõue hoiukodude puhul ümber realistlikeks miinimumnõueteks.

16 Täiendada mõjude analüüsi, hinnates tegevusloa kohustuse tegelikku mõju ühingutele, loomade abistamise võimekusele, kohalikele omavalitsustele, varjupaikadele ja loomade võimalikule hukkamisele.

17 Hinnata tegevusloa kohustust proportsionaalsuse kolmeastmelise testi alusel: sobivus, vajalikkus ja mõõdukus eeldusel, et probleemid, mida lahendatakse seostuvad nõuetele allutatavate isikute tegevusega.

18 Hinnata vähem koormavaid alternative enne loakohustuse kehtestamist.

19 Hinnata eraldi hoiukodudel põhinevate ühingute tegelikku panust loomade päästmisel, ravimisel, hoiukodudes pidamisel ja uutesse kodudesse vahendamisel.

20 Koguda Vireeniilt, varjupaikadelt ja hoiukodudel põhinevatelt ühingutelt statistilised andmed, et eelnõu mõju loomade heaolule, hukkamisele, abita jäämisele ja varjupaikade koormusele oleks võimalik sisuliselt hinnata.

21 Hinnata ja täpsustada hoiukodude andmete kogumise vajadust, ulatust, säilitamise tähtaegasid ja juurdepääsupiiranguid.

HEAOLU PARANEB, KUI MEETMED ON
MÕISTLIKUD, PROPORTSIONAALSED JA TOIMIVAD.

Regulatsioon ei tohi kaasa tuua olukorda, kus loomade abistamisega tegelevad vabatahtlikud ühingud lõpetavad tegevuse, hoiukodude võrgustikud lagunevad ning abi vajavad loomad jäävad seetõttu abita.

